REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

SLUŽBA ZA ODNOSE Z JAVNOSTMI IN PROMOCIJO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 91 63
F: 01 478 90 13
E: pr.mko@gov.si
www.mko.gov.si

UKOM
predlagam.vladi@gov.si

Številka: 0913-95/2014/3
Datum: 12. 8. 2014

Zadeva: **Predlog 6040-248: Nadzorovanje divjih odlagališč, onesnaževanja okolja**
Zveza: e-pošta, z dne 9. 9. 2014 (Številka: 092-248/2014/1)

Spoštovani,

v nadaljevanju vam posredujemo odgovor na Predlog 6040-248: Nadzorovanje divjih odlagališč, onesnaževanja okolja.

PREDLOG

Predlagam strožji nadzor in zaporne in denarne kazni za onesnaževalce okolja in odlagalce odpadkov na nedovoljenih mestih. Kršitelje bi morali denarno kaznovati, težje kršitelje pa tudi z zaporno kaznijo. Globe naj se začnejo pri 100€ na odvrženo smet. Povsod bi morali biti smetnjaki za ločeno zbiranje odpadkov in ustrezno ravnanje s temi. Povečati bi mogli predelavo in reciklažo odpadkov.

ODGOVOR

Po prvem odstavku 17. člena Uredbe o odpadkih (Ur.l. RS, št. 103/11) je odpadke prepovedano puščati v naravnem okolju, jih odmetavati ali z njimi nenadzorovano ravnati. Za ravnanje v nasprotju z navedeno določbo so v 57. členu omenjene uredbe je predpisana globa od 10.000 do 30.000 evrov za pravno osebo, od 6.000 do 20.000 evrov za samostojnega podjetnika posameznika, od 2.000 do 5.000 evrov za fizično osebo ter od 2.000 do 4.100 evrov za odgovorno osebo pravne osebe oz. odgovorno osebo samostojnega podjetnika posameznika. Poleg tega so v 157.a členu Zakona o varstvu okolja (ZVO-1) določeni tudi ukrepi v primeru nezakonitega odlaganja odpadkov, ki jih izvajata občinska ali državna inšpekcija. Če so na zemljišču v lasti države ali občine nezakonito odloženi komunalni odpadki, odredi občinska inšpekcija izvajalcu javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki njihovo odstranitev, ta pa jih mora odstraniti v skladu s predpisi o ravnanju z odpadki. Če pa so na zemljišču v lasti države ali občine nezakonito odloženi drugi odpadki, odredi državna inšpekcija, pristojna za okolje, izvajalcu javne službe ali drugi osebi, pooblaščeni za ravnanje z določenimi vrstami odpadkov, njihovo odstranitev, ta pa jih mora odstraniti v skladu s predpisi o ravnanju z odpadki. Stroške odstranitve odpadkov nosi lastnik zemljišča, v primeru, da izvaja posest druga oseba, pa oseba, ki izvaja posest. Če so odpadki nezakonito odloženi na zemljišču v lasti osebe zasebnega prava, odredi odstranitev komunalnih odpadkov občinska, drugih odpadkov pa državna inšpekcija lastniku ali drugemu posestniku zemljišča. V tem členu ZVO-1 niso določeni ukrepi zoper povzročitelja - osebo, ki nelegalno odloži odpadke. Dejanski srž problema namreč leži v dejstvu, da povzročitelja nelegalno odloženih odpadkov pogosto ni mogoče odkriti; kadar je znan povzročitelj fizična oseba, pa od nje pogosto ni mogoče izterjati stroškov sanacije na podlagi izvršbe po drugi osebi. Kljub temu pa mora inšpektor primarno ukrepati zoper znanega povzročitelja. Temu mora na podlagi 157. člena (drugi ukrepi inšpektorjev) ZVO-1 in Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) odrediti odstranitev odpadkov na lastne stroške. Če pravna oseba ne izvrši odrejenih inšpekcijskih ukrepov, kot to določa 157. člen, ali ravna v nasprotju z njimi, je predpisana globa od 10.000 do 20.000 evrov. Samostojni podjetnik posameznik in posameznik,

ki samostojno opravlja dejavnost, se za ta prekršek kaznujeta z globo od 5.000 do 10.000 eurov, z globo od 1.000 do 1.500 eurov pa tudi njihova odgovorna oseba. 157.a člen je torej namenjen primerom, ko ukrepanje zoper povzročitelja ni mogoče, ker ta ni znan. V tovrstnih primerih stopi v ospredje lastništvo oz. posest nad zemljiščem, kjer se nahajajo nelegalno odloženi odpadki ter vprašanje razmejitve pristojnosti med državno in občinsko inšpekcijo (povzeto po Komentarju Zakona o varstvu okolja, Inštitut za javno upravo, 2010, str. 791-796).

Inšpektorji za okolje in naravo IRSKO izvajajo nadzor na podlagi prijav. Udeležili so se vseslovenske akcije »očistimo Slovenijo« in izvajali terenski nadzor tudi izven rednega delovnega časa v letih 2011, 2012 in 2013. Nadzor nad nezakonitim odlaganjem odpadkov je vključen v redni plan dela inšpektorjev. Ukrepali so zoper nezakonito odložene, pretežno gradbene odpadke, z izdajo odločb v upravnem in prekrškovnem postopku zoper povzročitelje, kadar jih odkrijejo, sicer zoper lastnike zemljišč. Evidenca ukrepov inšpektorjev se ne vodi ločeno za področje nadzora nezakonitega odlaganja odpadkov. Po oceni je izdano 300 ukrepov letno zaradi nezakonitega odlaganja odpadkov.

Kazniva dejanja zoper okolje, prostor in naravne dobrine določa Kazenski zakonik (KZ-1-UPB2), ki v 332. členu določa zaporne kazni, za tistega, ki s kršitvijo predpisov z izpusti, emisijami ali vnosi količin snovi ali ionizirajočega sevanja v zrak, zemljo ali vodo spravi v nevarnost življenje ene ali več oseb ali povzroči nevarnost nastanka hude telesne poškodbe ali dejanske škode kakovosti zraka, zemlje ali vode ali živalim ali rastlinam. Glede na težo kaznivega dejanja so predpisane kazni od enega do dvanajstih let zapora.

Ločeno zbiranje odpadkov je prav tako že določeno s predpisi. V skladu z Uredbo o odpadkih (Ur.l. RS, št. 103/11) je treba ločeno zbirati odpadke iz papirja, kovine, plastike in stekla ter tiste odpadke, za katere je vzpostavljen sistem ločenega zbiranja v skladu s posebnim predpisom, ki ureja ravnanje s posameznim tokom ali vrsto odpadkov (biološki odpadki, OEEO, odpadne baterije in akumulatorji, odpadna zdravila, odpadna jedilna olja in masti, nevarni odpadki). Industrija je v zadnjih letih močno izboljšala sisteme ločenega zbiranja odpadkov, ki nastajajo v podjetjih zaradi izvajanja dejavnosti, tudi zaradi zahtev po zniževanju stroškov. Posebno skrb pa moramo ves čas namenjati ločenemu zbiranju komunalnih odpadkov. Po podatkih, dostopnih na spletnih straneh SURS-a in EUROSTAT-a v Sloveniji vsako leto ločeno zberemo več odpadkov, tudi komunalnih. Zbiranje komunalnih odpadkov je v skladu z ZVO-1 obvezna občinska gospodarska javna služba varstva okolja. V skladu z Zakonom o gospodarskih javnih službah (ZGJS) način opravljanja te javne službe predpiše lokalna skupnost z odlokom tako, da je zagotovljeno njeno izvajanje v okviru funkcionalno in prostorsko zaokroženih oskrbovalnih sistemov. Na nivoju države se predpišejo tehnični, oskrbovalni, stroškovni, organizacijski in drugi standardi ter normativi za opravljanje javne službe. Tovrsten standard za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov je Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki (Ur.l. RS, 21/01), ki določa najmanjši obseg in vsebino ravnanja s temi odpadki. V sklopu tega je z omenjeno Odredbo določen tudi minimalni standard gostote zbiralnic ločenih frakcij (t.i. ekološki otoki) in zbirnih centrov. Občine so ta standard dosegle že pred leti, mnoge med njimi so ga presegle oz. so se odločile za uvedbo ločenega zbiranja od vrat do vrat.

Na podlagi zapisanega zaključujemo, da je predlog že v celoti vsebovan v veljavni zakonodaji, predpisane kazni pa so nekajkrat višje od predlaganih.

S spoštovanjem,

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje